

Lo gitano

d'APELES MESTRES*

Un rival al joch de daus
no l'ha trovat may la Reyna,
fortuna y amor al joch
no hi há qui'n tinga com ella.

Orfaneta era á tretze anys,
als catorze ja era reyna
y als quinze ab los daus resol
las cuestións de pau y guerra.

La hermosa filla de Reys
está enujada y frenética,
cap príncep ni cavaller
demana jugar ab ella;
com son tants lo qu'ha empobrit
un de nou en vá n'espera.

* Mestres Baladas, Apeles. Ilustradas per l'autor (Barcelona: Tipo-litografía Espasa y Companyía, 1889), pág. 25-31.

A propòsit de «Lo gitano», Margarida Xirgu declarà al poeta, en una carta datada a Barcelona el 8 de desembre de 1913, que sentia per aquesta balada una especial predilecció.

Un Gitano ara ha arriuat
proposantli una juguesca,
du'l calsat de la guinéu,
lo pit nu y nuha la testa.

—¿Quín tresor tens per jugar?
li pregunta la Princesa.
—Tot ho tinch, no'm falta res,
que la terra es tota méva:
per teulada'l firmament,
sol y lluna per llanternas,
los boscos ombríus per llar,
y per llit las planas verdas.—

Tota la cort riu que riu
y riu que riu diu la Reyna:
—Per quan tot ho haurás perdut
en penyora't prenc'h la testa.
—Y per quan t'hauré guanyat
or, paláus y diademas
prenc'h per penyora un petó
de tos llavis de rosella.—

Tota la cort riu que riu,
los daus á saltar comensan
y per cop primer avuy
son contraris á la Reyna.

—¡Patjes, portéu punyats d'or,
portéulo á vaixells i gerras

Y'ls daus van saltant, saltant,
y perdent, perdent, la Reyna.

Los patjes vénen y van
portant de nou gerras plenas
y saltant van sempre'ls daus
y la Reyna perdent sempre.

En vá demana rius d'or
¡s'han vuydat vaixells y gerras!
y'l Gitano riu que riu
y l'ira á la Reyna ofega.

Quan al paláu falta l'or
juga joyas y diademas
y'ls vells blasóns y estandarts
que recordan las pröesas
d'una nisssaga de Reys...
¡y va perdent, perdent sempre!

Ja s'ha jugat lo paláu,
ja no té res més per perdre;
y's juga'l primer petó
de sos llavis de rosella.

Lo Gitano l'ha guanyat
y llensant los daus s'aixeca;
y agafa las gerras d'or
y las joyas y diademas
y'ls vells blasóns y estandarts,
y pel finestral ho llensa.

—¡Pobres d'aquests encontorns
partíuvosho y feune festa!
jo no necessito res,
que la terra es tota méva.

Per teulada tinch lo cel,
sol y lluna per llanternas,
per llar los boscos ombríus
y per llit las planas verdas.
Per ser tan rey com un rey
fins tinch un petó de Reyna.